

مهاجرت

بررسی نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با رویکرد
مهاجرت ایرانیان به امارات متحده عربی

www.ketab.ir

سرشناسه	: اکبری خنجی، نظام، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: مهاجرت: بررسی نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با رویکرد مهاجرت ایرانیان به امارات متحده عربی / نویسنده نظام اکبری؛ ویراستار فهیمه نظری.
مشخصات نشر	: تهران: بشارت، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۰ ص.؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۷۳-۸۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۵۳] - ۲۸۰.
عنوان دیگر	: بررسی نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با رویکرد مهاجرت ایرانیان به امارات متحده عربی.
موضوع	: مهاجرت -- Emigration and immigration
موضوع	: ایرانیان -- امارات متحده عربی
موضوع	: Iranians -- United Arab Emirates
موضوع	: ایران -- مهاجرت
موضوع	: Iran -- Emigration and immigration
رده بندی کنگره	: J۷۶۰۳۵
رده بندی دیویی	: ۳۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۶۲۰۹۰

مهاجرت

بررسی نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با رویکرد مهاجرت ایرانیان به امارات متحده عربی

نویسنده: نظام اکبری
ناشر: نشر بشارت
ویراستار: فهیمه نظری
طراح جلد: محمد کرکه آبادی
شابک: 978-964-6037-82-1

چاپ اول
تیراژ: ۴۰۰
قیمت: ۸۵۰۰۰

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - پاساژ فروزنده طبقه اول - شماره ۴۲۴ تلفن: ۶۶۹۶۱۷۳۰

فهرست مطالب

۷	دیباچه.....
۹	مقدمه.....
۱۳	تجربه یک سفر.....
۱۹	فصل اول • مهاجرت.....
۳۵	فصل دوم • جغرافیای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی امارات متحده عربی.....
۴۱	فصل سوم • مهاجرت و نظریه‌های مربوط به آن.....
۵۹	فصل چهارم • سازگاری و نظریه‌های سازگاری مهاجران.....
۱۰۵	فصل پنجم • مهاجرت و سازگاری در قالب تحقیقات.....
۱۳۳	فصل ششم • پژوهشی در سازگاری مهاجران.....
۲۰۵	فصل هفتم • تجربه زیسته مهاجران.....
۲۴۱	گفتار پایانی.....
۲۴۷	منابع و مأخذ.....

دیباچه

پیش از آن که درباره کتاب، مهاجرت «بررسی نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با رویکرد مهاجرت ایرانیان به امارات متحده عربی» گفتگو کنیم لازم است به مشکلات و تلاش‌های نویسنده در کسب مدارج تحصیلی اشاره شود. دکتر اکبری که در جنگ تحمیلی جان برکف برای دفاع از وطن می‌جنگید، متأسفانه هنگام جمع‌آوری و خنثی کردن مین‌ها به علت انفجار مین و برخورد ترکش به چشم‌هایش نه تنها یکی از آنها را از دست داد، بلکه چشم دیگرش به شدت آسیب دید به طوری که ۹۰ درصد از بینایی اش را از دست داد. اما با وجود این مشکل بزرگ توانست با تلاش فوق‌العاده و پشتکار وصف‌ناشدنی دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته جامعه‌شناسی را بین سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۹ و دوره دکتری را از ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ در بخش جامعه‌شناسی دانشگاه شیراز به اتمام برساند. نامبرده در همان زمان دروسی را در رشته انسان‌شناسی با اینجانب که در همان بخش مشغول تدریس بودم گذراند که متوجه شدم با مشکل بزرگی روبه‌رو است. از آن زمان تاکنون هر وقت به یاد ایشان می‌افتم تعجب می‌کنم که چگونه توانسته است با وضعیت دشواری که گریبان‌گیرش شده بود به تحصیلاتش ادامه دهد. در واقع امر، تلاش و پشتکار دکتر اکبری ستودنی است و شایسته است به عنوان الگویی برای جوانان این سرزمین قرار گیرد.

اما کتابی که پیش رو دارید، سومین اثر آقای دکتر نظام اکبری درباره نظریه‌های مهاجرت در ارتباط با مهاجران ایرانی در امارات متحده عربی است. این کتاب حاوی نظریه‌های گوناگون مهاجرت و یک منبع اساسی در این زمینه است. نگاهی به منابع کتاب حاکی از آن است که نویسنده برای نگارش این کتاب به صدها منبع به زبان‌های انگلیسی و فارسی مراجعه کرده و از این رهگذر مجموعه بزرگی از نظریه‌های مهاجرت را در زمینه‌های مختلف در اختیار پژوهشگران و علاقه‌مندان به این پدیده قرار داده است. کتاب از هفت فصل به شرح زیر تشکیل شده است.

فصل اول: مهاجرت و پیامدهای آن، فصل دوم: جغرافیای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی امارات متحده عربی، فصل سوم: مهاجرت و نظریه‌های مربوط به آن، فصل چهارم: سازگاری و نظریه‌های مربوط به سازگاری مهاجران، فصل پنجم: مهاجرت و سازگاری مهاجران در قالب تحقیقات، فصل ششم: بررسی سازگاری مهاجران ایرانی در امارات و فصل هفتم: تجربه زیسته مهاجران. این کتاب منبعی تخصصی و ارزشمند درباره پدیده مهاجرت به شمار می‌آید که می‌تواند برای متخصصان علوم انسانی به ویژه جامعه‌شناسان و کسانی که درباره مهاجرت و پیامدهای آن تحقیق می‌کنند مورد استفاده هرچه بیشتر قرار گیرد.

در خاتمه لازم است مجدداً از آقای دکتر نظام اکبری به خاطر تلاش‌های بی‌وقفه‌اش در انجام پژوهش و نوشتن این کتاب قدردانی شود.

«دکتر سکندر امان الهی بهاروند»

شیراز تاجارا

بهار ۱۴۰۰

مقدمه

مهاجرت پدیده‌ای جدید و تازه نیست که بتوان با رویکردی خاص و ویژه بدان پرداخت، مهاجرت همیشه با انسان همراه بوده و از آغاز شکل‌گیری جوامع بشری، این پدیده وجود داشته است. مهاجرت، تنها یک نقل و انتقال جغرافیایی نیست، بلکه نوعی انتقال روانشناختی و اجتماعی هم به حساب می‌آید. این پدیده می‌تواند در بسیاری مواقع نوعی اندوه فرهنگی برای افراد جامعه مبدأ و جامعه مقصد به همراه داشته باشد. یکی از مسائلی که مهاجران همواره با آن درگیری مستقیم دارند، چگونگی پذیرش فرهنگ کشور مقصد است. در واقع مهاجرت به کشور و شهری جدید، فرآیند چند مرحله‌ای است و انطباق، یکپارچگی و نهایتاً سازگاری با جامعه مقصد امری بس دشوار است. در جامعه میزبان، میزان یکپارچگی مهاجران به عوامل زیادی بستگی دارد که از مهم‌ترین این عوامل می‌توان سرمایه اجتماعی، دینداری، فاصله اجتماعی، محرومیت نسبی، مسئولیت اجتماعی، رضایت از مهاجرت، تنش‌های ناشی از فرهنگ پذیری، راهبردهای انطباق، تسلط بر زبان و مدت زمان اقامت را نام برد. از این رو ضروری است تا عواملی که

در تطبیق و سازگاری مهاجران؛ مؤثر عنوان می‌گردد مطرح و تشریح شوند تا از این طریق از پیامدهای منفی مهاجرت جلوگیری نمود.

بدین منظور مؤلف تلاش نموده تا بر اساس تجربیات فراوان خود به موضوع مهاجرت و مهاجران از زوایای گوناگون بپردازد. با این اعتقاد که آنچه در بحث مهاجرت اهمیت بسزایی دارد درجه سازگاری مهاجران در محیط جدید است که به عنوان مقصدی برای زندگی انتخاب شده است.

بدین منظور مطالب کتاب در ۷ فصل تهیه و تنظیم شده است.

در فصل اول؛ اثرات مهاجرت، ابعاد مثبت و منفی مهاجرت، اهمیت سازگاری در مهاجران و مشکلات نسل اول و دوم مهاجران بررسی شده است. **در فصل دوم؛** به طور مشخص به موقعیت جغرافیایی و بافت اجتماعی کشور امارات متحده عربی پرداخته می‌شود. **در فصل سوم؛** پیشینه‌ای از مهاجرت‌ها، آمارهای جهانی در باب مهاجرت و همچنین تعریفی از مهاجرت و ساز و کارهای آن مورد بررسی قرار می‌گیرد و در ادامه برخی از نظریه‌های مهم و بنیادی در زمینه مهاجرت مطرح می‌شود. **در فصل چهارم؛** برخی از مهم‌ترین دیدگاه‌های ارائه‌شده در خصوص مهاجرت، سازگاری، فرهنگ‌پذیری، سازگاری بین فرهنگی، شبکه‌های اجتماعی و نسل، همچنین ارتباط میان آنها مطرح شده است. و **در فصل پنجم؛** تحقیقاتی که در زمینه مهاجرت، سازگاری مهاجران و فرهنگ‌پذیری مهاجران صورت گرفته، ارائه می‌گردد. **فصل ششم؛** بیشتر بر وضعیت اجتماعی، فرهنگی و شغلی مهاجرین و همچنین تعریف یکسری از مفاهیم مربوطه پرداخته می‌شود. و در آخرین قسمت یعنی

فصل هفتم: به تعریف و ماهیت تجربه زیسته، دیدگاه‌ها و نظریات مربوط بدان اختصاص دارد.

نویسنده با تقدیم این کتاب به برنامه‌ریزان و افرادی که قصد مهاجرت دارند، بر آن است تا گامی مؤثر در جهت افزایش سازگاری مهاجران برداشته باشد و از این طریق بتواند کمکی هرچند کوچک در جهت حل و برطرف کردن مسائل روانی و اجتماعی مهاجران ارائه نماید. با همه تلاش‌ها و دقتی که برای فراهم ساختن این کتاب به عمل آمده است، بی‌تردید اثر حاضر، نمی‌تواند از لغزش و اشتباه عاری باشد.

موجب سپاس و امتنان است که کلیه کسانی که اثر حاضر را مطالعه می‌نمایند از ارائه راهنمایی‌های ارزنده خود دریغ نورزند تا رهنمودهایشان در چاپ بعدی چراغ راه مؤلف قرار گیرد و در جهت ارتقای کیفیت این اثر تلاش بیشتری به عمل آورند.

دکتر نظام اکبری

بهار ۱۴۰۰